

Scenă din 8 persoane plus... de Ferdinand Radi, Teatrul Național din Tirana

aceeași perioadă la Vaslui („ceva a la vivat concurența”, ca să-l citez din nou pe Caragiale), sau vor face turul festivist al României în stagiunea actuală. Oricum, însă, la Galați a putut fi văzut, în deschidere, destul de recentul **Steaua fără nume** de Mihail Sebastian (TNB, regia: Alexa Visarion) și puțin cunoscutul (și eu l-am „ratat”, din păcate) spectacol de dans contemporan **Visul descompus** (Teatrul Odeon, realizatoare: Raluca Ianegic). La competiție – implicită doar, căci Festingal e într-adevăr... festival, iar nu concurs deghizat – a venit și teatrul de păpuși, prin reprezentația arădeană **Truffaldino și aiuritele fantasme** după Carlo Gozzi (regizată, la Teatrul de Marionete de acolo, de către Ion Mânzatu) și prin **Don Quijote** după Cervantes, montare a Teatrului Gulliver din Galați, concepută de Dan Ganea. Fără a fi capodopere ale genului – nici ale celui păpușăresc, nici ale celui comic –, aceste montări au contribuit totuși la diversificarea „cuprinderii” Galei. La fel cum a făcut-o și spectacolul Teatrului Satiricus din Chișinău cu drama bulgakoviană **Cabala bigoților** (regia: Sandu Grecu), unde nu era nimic comic – nu cu intenție, în orice caz –, dar unde am admirat o foarte frumoasă scenografie, semnată de Petru Bălan.

Până aici, după cum se poate ușor vedea, fie și numai din înșiruirea titlurilor, noțiunea de comedie a fost susținută, prin spectacolele selectate, mai degrabă tangențial.

În limitele forme ale genului s-au înscris mai hotărât reprezentațiile sosită din Albania (**8 persoane plus...** de Ferdinand Radi, regizată de autor și de Andon Quezari la Teatrul Național din Tirana), de la Piatra-Neamț (**Bădăranii** de Goldoni, regia: Louise Dănceanu) și de la Târgu-Mureș (**Farse populare & parade**, jucate de „Trupa pe

butoaie” sub direcția artistică a lui Victor Ioan Frunză), precum și montarea teatrului-gază cu **Doctor cu de-a sila**, adaptare de Adina Zeev după **Doctor fără voie** de Molière, în regia lui Adrian Lupu. (În festival a mai figurat și o producție a Teatrului Dramatic din Constanța – **Soțul păcălit**, adaptare după **George Dandin**; cum, însă, întreprinderea regizorală a lui Lucian Iancu nu are a face nici cu Molière, nici cu spectacolul profesionist în general, voi face abstracție de ea în discuție.) Ceea ce nu înseamnă că te-ai fi putut „strica de răs” la vreunul dintre aceste spectacole. Desigur, la montarea albaneză, lipsită de traducere simultană, nu am putut aprecia decât hazul degajat de jocul actoricesc. La reprezentațiile autohtone însă – cu excepția **Farselor**, performanță de factură cu totul specială, de altfel – comicul propriu-zis s-a manifestat preponderent în zona aluziei erotice, împinsă spre trivialitate în spectacolul pietrean și stilizată spre picanterie în cel gălățean. Altminteri, regizorii nu și-au putut reprima tentația comentariului melancolic (să nu-i zic „posomorît”), aplicat, nu știu cât de necesar, materiei curat comice a textelor, exponente ale unui spirit mediteranean foarte senin. Aceasta a fost trăsătura „stilistică” cea mai pregnantă a festivalului de la Galați. Și, poate, caracteristica firească a unei reuniuni de comedie desfășurate, eroic, în plină dramă a tranziției.

ALICE GEORGESCU

Absența cenzurii – mai rea decât cenzura? (Slănic Moldova '94)

În urmă cu vreo douăzeci, douăzeci și ceva de ani, adică parcă mai ieri, poate alaltăieri, la Slănic Moldova avea loc – cu o zăpadă ca în copilărie și un ger năprasnic – un festival al datinilor și obiceiurilor de iarnă. Erau interesați de ceea ce se întâmpla acolo și folcloriștii, și etnografii, și oamenii de teatru. Așa se face că m-am „întâmpilat” atunci la Slănic Moldova, cu lume multă și chiar cu multă lume bună. Mi-i amintesc, și la acea ocazie, pe Radu Penciulescu și Paul Petrescu, avizi parcă să se îmbibe de tot ceea ce li se oferea, genuin încă, acolo, ca teatru folcloric și jocuri cu măști. Publicul – și el interesat, pe acea vreme – îi urmărea pe „artiștii amatori” în evoluția lor firească, în aer liber, prin parc, până ajungeau la scenă, unde intenția virtuozității artistice trecea pe primul plan. Dar era atunci, în acea împrejurare, o descătușare de forțe, de energii vitale, de miez ritualic, care cu greu s-ar putea uita.

Cei care au cunoscut astfel Slănicul și festivalul de la Slănic – avându-i ca amfitrioni, pe atunci, pe Constantin Donea, ca director

al Casei județene a creației populare, și pe Viorel Savin, ca director al Casei de cultură din Slănic Moldova – au cunoscut totodată și un soi de cordialitate particulară, i-aș zice aproape frățească, tocmai pentru că ironia și autoironia erau la ele acasă, iar vorba de spirit înviora atmosfera, extrăgându-ne pentru câteva zile din cenușiul „epocii de aur”. Mi-ar plăcea să cred că exista chiar și un spirit al locului, benefic actului de cultură. Poate că nu s-a pierdut cu totul. Dar ar fi nevoie, azi, și de o publicitate adecvată și inventivă, în stare să trezească din actuala amorțeală publicul virtual al Slănicului. Altfel, la ce bun? În teatru, dacă public nu e... Și, la această ediție din '94 a festivalului, care de o bună bucată de vreme a devenit „de creație și interpretare teatrală” – ajungând cu acest profil la a VIII-a ediție și luându-și-l ca patron spiritual pe Ion Luca –, publicul s-a lăsat foarte greu atras.

Nici spectacolele, de altfel, cu excepția celor prezentate de Teatrul Municipal din Focșani, nu aveau de ce să-l aducă în sală, ci mai curând să-l gonească. Absența cenzurii poate fi mai rea decât cenzura dacă dispăre orice urmă de autocenzură, inclusiv cea a bunului-simț. Iar o selecție exigentă a spectacolelor e necesară oricărui festival, fie el și – sau, mai ales – de „amatori”. Altfel, orice ins „cu liceu la bază” dar cu o nebuloasă în creier poate trece drept „animator” de formație teatrală, jucându-și propriile texte, de o dezarmantă incongruență logică.

Dacă actuala ediție a festivalului n-a fost, totuși, un eșec, lucrul s-a datorat în primul rând unui interesant și util colocviu – „Arta teatrală de amatori, încotro?” –, avându-l ca moderator pe criticul Valentin Silvestru. A urmat apoi un veritabil spectacol, de „teatru-teatru”, inspirat și inteligent nuanțat regizoral de Mihai Lungeanu, cu piesa lui Matei Vișniec **Și cu violoncelul ce facem?**, trupa focșăneană fiind, iarăși, la înălțimea renumelui său.

În fine, e de sperat – și de presupus – că și la secțiunea de creație, avându-l ca președinte al juriului tot pe Valentin Silvestru, au fost răsplătite două texte meritorii: **Meșterul Manole** de Dorel Rape, medic din Slănic Moldova, și **Vinovatul să facă un pas înainte** de Dan Lungu din Botoșani.

Eforturile organizatorilor centrali, județeni și locali, cele ale Primăriei, diriguite de domnul Dante Cotescu, precum și bunăvoința sponsorilor – atâta câtă e! – meritau parcă mai mult. Cine și-ar fi imaginat, acum câțiva ani, că vom avea destui bani pentru premii, dar nu vom mai avea cui să le dăm?!

Să sperăm totuși că, la anul, cea de-a IX-a ediție a festivalului de la Slănic Moldova va însemna și un reviriment al acestuia, ca fapt de cultură teatrală, validat de prezența publicului în sală. Condiționată, firesc, de ceea ce i se oferă.

VICTOR PARHON

foto: Marian Coporan

CARMEN IONESCU: „Nu mai am timp; lumea mă întrebă câți ani am“

Carmen Ionescu s-a născut sub semnul Berbecului, pe 18 aprilie 1956, la București. Are gesturi discrete, dar expresive. Înfațișarea ei calmă, aproape olimpică, reușește să ofere liniște interlocutorului. Despre ambițiile și destinul său vorbește cu pasiune și cu îngăduință atâtea înțelegătoare.

■ **Pentru a reuși la I.A.T.C. a fost nevoie să susții de opt ori examenul de admitere. Te-au marcat acești ani de încercări?**

□ Mai întâi trebuie să-ți spun că atunci când mi-a intrat în cap să devin actriță, știam că nimic nu mă poate face să dau înapoi. Am încercat să rămân în zona artei, astfel că timp de trei ani am fost în corp-ansamblul Teatrului „Bulandra” și alți trei ani am făcut balet în trupa Teatrului „Tănase”. Era în mine o mare încăpățănare și eram hotărâtă să încerc și a noua oară... Dar anii aceia m-au marcat puternic. Deși nu mă simt bătrână, știu că nu mai pot să fac ce-aș fi făcut atunci.

■ **Ai intrat în 1989. Și ai terminat șef de promoție...**

□ Da, n-am înțeles nici eu cum! Atâția ani de încercări (mereu am ajuns până la ultima etapă) și, culmea, am intrat când erau cele mai puține locuri la fete – doar trei – din cei opt ani. Cred că e bine să nu intri foarte crud în meseria asta, să fii mai copt. Dar opt ani e mult, totuși. Anii aceia au fost un chin, nu aveam nici un

